

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙГ 2016 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ
ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТУСГАГДСАН
ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ
Т А Й Л А Н

/2016 оны эхний хагас жилийн байдлаар/

Нэг. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний зорилго

Хүнс, хөдөө аж ахуйн яам Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг 2016 онд хөгжүүлэх Үндсэн чиглэл батлах тухай УИХ-ын 2015 оны 52 дугаар тогтоолыг үндэслэн Хүнс, хөдөө аж ахуйн яам үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг батлуулан хэрэгжүүлж байна. Уг төлөвлөгөөний дагуу эдийн засгийн өсөлтийг дэмжих салбаруудын бодлогын хүрээнд 3 зорилттой, 22 арга хэмжээг толгойлон хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулсан.

Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго нь төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийг хүлээгдэж буй үр дүнд хүрч байгаа эсэхийг тогтоох, арга хэмжээ тус бүрийн шалгуур үзүүлэлтийн хүрсэн түвшинг тодорхойлох, шаардлагатай дүгнэлт, санал, зөвлөмж боловсруулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулж байгаа болон шийдвэр гаргах түвшний албан тушаалтнуудад мэдээлэл, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэгдэнэ.

Хоёр. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний арга зүй

Хяналтад авсан арга хэмжээнүүдийн 2016 оны эхний хагас жилийн хэрэгжилтийн явцад хяналт-шинжилгээ, үр дүнгийн үнэлгээг хийхдээ Засгийн газрын 2013 оны 322 дугаар тогтоолоор баталсан “Захиргааны байгууллагын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нийтлэг журам”-ыг удирдлага болгов. Арга хэмжээнүүдийн хэрэгжилтийн түвшинг үнэлэн тогтооход дээрх журмын “Үр дүнг үнэлэх аргачлал”-ыг баримталлаа. Уг тайлангийн 2 дугаар хавсралтыг Засгийн газрын 322 дугаар тогтоолоор баталсан журмын 8 дугаар хавсралтын дагуу гаргав.

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг яамны Төрийн захиргааны удирдлагын газраас нэгтгэн ирүүлсэн “Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг 2016 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн биелэлтийн тайланг нягтлан үзэх, зарим арга хэмжээний хэрэгжилтийг хариуцсан албан тушаалтнуудтай уулзаж тодруулах замаар цуглуулсан мэдээ, мэдээлэлд үндэслэн гүйцэтгэв. Төлөвлөсөн арга хэмжээ бүрээс хэрэгжүүлэх хугацааны төгсгөлд гарах дүнг урьдчилсан байдлаар тогтоож, үнэлгээ хийх үед гарсан бодит үр дүнгийн түвшинтэй харьцуулж хувиар илэрхийлэн үнэлгээг тодорхойлов.

Гурав. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн

Монгол улсын эдийн засаг, нийгмийг 2016 онд хөгжүүлэх Үндсэн чиглэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарт хамаарах арга хэмжээний ерөнхий гүйцэтгэл 2016 оны эхний хагас жилийн байдлаар 37.3 хувьтай үнэлэгдэв. Төлөвлөгдсөн арга хэмжээнээс 2 нь 90 %, 1 нь 70 %, 5 нь 50%, 10 нь 30%, 2 нь 10%, 2 арга хэмжээний хэрэгжилт 0 %-тай үнэлэгдлээ.

2016 оны үндсэн чиглэлд нийт 34.48 тэрбум төгрөг /улсын төсвөөс 12.28, мал хамгаалах сангаас 0.9, гадаад эх үүсвэрээс 21.3 тэрбум төгрөг/ төлөвлөснөөс 31.3 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан “хангалттай сайн” хэрэгжилттэй арга хэмжээнээс дурдвал “4.3.1 Малын удмын сангийн үндэсний цогцолбор барих /Дархан-Уул, Хонгор сум/” ажлын гүйцэтгэгч “НАБСАН” ХХК нь гэрээний дагуу 2016 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдөр хүртэлх хугацаанд барилга байгууламжийн угсралтын ажлыг дуусган улсын комисст хүлээлгэн өгөхөөр ажиллаж байна. Барилга байгууламжийн угсралтын ажлын гүйцэтгэл 80.0 хувьтай байна. “4.6.2 Улаанбуудайн элит үр үржүүлэх, нөөц бүрдүүлэх” арга хэмжээний хүрээнд Дархан-Уул аймаг дахь Ургамал, газар тариалан, сургалт, эрдэм шинжилгээний хүрээлэнтэй нийт 210 тонн буудайн элит үрийг 180.0 сая төгрөгт, 180 тонн тэжээлийн таримлын элит үрийг 155.0 сая төгрөгт тус

тус багтаан нийлүүлэх гэрээ байгуулав. Мөн хаврын тариалалтад зориулан ОХУ-аас 6.5 мянган тонн үрийн буудайг импортоор авч нөөц бүрдүүлж, ТЭДС-аас нийт 345 аж ахуйн нэгжид 12.1 мянган тонн буудайн үрийг 10-30 хувийн урьдчилгаатай зээлээр олгож тариалалтыг төлөвлөсөн хэмжээнээс 15 хувиар ахиу тариалсан зэрэг болно.

Зорилт, арга хэмжээ хангалтгүй буюу дутуу хэрэгжсэн шалтгаан нөхцлийг судлахад санхүүжилт шийдвэрлэгдээгүй, худалдан авах ажиллагаа удаашралтай, хамтран хэрэгжүүлэгчээс шалтгаалсан мөн төлөвлөлт оновчгүй байгаатай холбоотой байна. Тасарсан 2 арга хэмжээний хувьд хамтран хэрэгжүүлэгчээс шалтгаалан “12.4.2 Иргэдийн хүнсний ногооны хангамжид зориулсан хүлэмж барих, худаг гаргах /Увс, Улаангом сум/” арга хэмжээ аймаг, орон нутгийн эзэмшлийн газрын координатыг Увс аймгаас ирүүлээгүй байгаа тул тендер шалгаруулалтыг зарлаагүй тасарч байна. Мөн “5.6.1 Сүүний үйлдвэрүүдэд тоног төхөөрөмж нийлүүлэх” арга хэмжээний хувьд он дамнан хангалтгүй хэрэгжсэн бөгөөд 2016 оны хувьд манай аж ахуйн нэгжүүд уг зээлийг авах боломжгүй гэсэн тул зээлийн зориулалтыг өөрчлөхөөр төлөвлөөд байна.

Үндсэн чиглэлд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг эхний хагас жилийн байдлаар гарган хүргүүлж байгаа учраас салбарын үйлдвэрлэл гол төлөв улирлаас хамааралтай байдаг онцлогоос шалтгаалж зарим үзүүлэлтүүд 2016 онд хүрсэн байх зорилтот түвшинд хүрч чадаагүй байна гэж үзэж байна.

Төрийн байгууллагын мэдээллийн нээлттэй, ил тод байдлыг хангах үүднээс www.unelgee.gov.mn болон <http://www.mofa.gov.mn> цахим сайтын “хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ” хэсэгт жил бүрийн Монгол улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөнд тусгагдсан салбарын зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг байршуулан ажиллаж байна.

Дөрөв. Дүгнэлт, зөвлөмж

➤ Монгол улсын эдийн засаг, нийгмийг 2016 онд хөгжүүлэх Үндсэн чиглэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарт хамаарах арга хэмжээний ерөнхий гүйцэтгэл 2016 оны эхний хагас жилийн эцсийн байдлаар **37.3 хувьтай** үнэлэгдсэн.

➤ 2016 оны үндсэн чиглэлд нийт 34.48 тэрбум төгрөг /улсын төсвөөс 12.28, мал хамгаалах сангаас 0.9, гадаад эх үүсвэрээс 21.3 тэрбум төгрөг/ төлөвлөснөөс 31.3 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

**МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙГ 2016 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ
ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН
ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ
Т О В Ч О О Н
(2016 оны эхний хагас жилийн байдлаар)
(салбар бүрээр)**

		2016 он	ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАР			
			ХҮБХЗГ	МААБХЗГ	ГТБХЗГ	
Нийт		22	1	17	5	
Үүнээс	Биелсэн	-	-	-	-	
	Үүнээс	Бүгд	22	1	17	5
		90%	2	-	1	1
		70%	1	-	-	1
		50%	5	-	4	1
		30%	10	-	9	1
		10%	2	-	2	-
		0%	2	1	-	1
Үнэлгээ		37.3	0	34.1	48.0	

**МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙГ 2016 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ
ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН БИЕЛЭЛТ**

/2016 оны эхний хагас жилийн байдлаар/

Урт болон дунд хугацааны хөтөлбөр, бодлогын баримт бичиг	Зорилт, арга хэмжээ	Арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Хүрэх түвшин, үр дүн	Төсөв зарцуулалт		Хүрсэн түвшин, биелэлт	Үнэлгээ
					Төлөвлөсөн /тэрбум төгрөг/	Гүйцэтгэсэн /тэрбум төгрөг/		
ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ САЛБАРУУДЫН БОДЛОГО								
Зорилт 4. Мал аж ахуй, газар тариалангийн салбарын хөгжлийг эрчимжүүлэх бодлого хэрэгжүүлнэ.								
"Монгол мал" үндэсний хөтөлбөрийн 3.2.1, 3.2.3 дахь заалт	4.1. Үржлийн цөм сүргийн малын тоог нэмэгдүүлэх	4.1.1 Баталгаажсан үүлдэр, омгийн малд үзлэг, ангилалт явуулж стандартын шаардлага хангасан хээлтүүлэгчийг ялган төвлөрүүлэх, дутагдаж буй хээлтүүлэгчийг шинээр нөхөн тавих	Үржлийн үзлэг ангилалтад хамрагдах өсвөр малын тооны өсөлт, хувиар	20.0-иос доошгүй	0.2 Улсын төсөв	-	ХХАА-н сайдын 2016 оны А-26 дугаар тушаалаар Архангай, Баянхонгор, Булган, Дорнод, Дундговь, Өвөрхангай, Сүхбаатар, Төв, Ховд, Хэнтий аймгуудын нийт 40 мянган бод, 180 мянган бог малд үзлэг ангилалт явуулж, стандартын шаардлага хангасан хээлтүүлэгчийг ялган төвлөрүүлэх ажлыг 170,0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр гүйцэтгүүлэхээр аймгуудын Хүнс, хөдөө аж ахуйн газартай гэрээ байгуулсан. Одоогийн байдлаар 180 мянган бог малд үзлэг, ангилалт хийж дууссан бөгөөд бод малын үзлэг ангилалтыг намраас буюу 9 сараас эхэлнэ. Оны эцэст аймгуудаас мэдээллийг авч нэгтгэн дүгнэх болно.	
			Стандартад нийцэж баталгаажсан хээлтүүлэгчийн тооны өсөлт, хувиар	20.0-иос доошгүй			Энэ онд бод, бог малын ангилалт хийгдсэн 190.0 мянган хээлтүүлэгчээс 15,0 хувь буюу 6000 бодын, 27000 богийн хээлтүүлэгчийг шинээр болон нөхөн тавина. Үүний үр дүнд стандартад нийцэж баталгаажсан хээлтүүлэгчийн тоо 15 хувиар өснө. Оны эцэст аймгуудаас мэдээллийг авч нэгтгэн дүгнэх болно.	

	"Монгол мал" үндэсний хөгөлбөрийн 3.2 дахь заалт	4.2. Төв, суурин газрын ойролцоо мах, сүүний чиглэлийн хонь, үхрийн болон гахай, шувууны фермерийн аж ахуй байгуулж, дотоодын хэрэгцээг хангах, импортыг орлох бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх	4.2.1 Сүүний үхрийн аж ахуй эрхлэгчдэд дэмжлэг үзүүлэх	Дэмжлэг үзүүлсэн аж ахуйн тоо	6-аас доошгүй	0.3 Мал хамгаалах сан	-	Төв, суурин газрын ойролцоо үйл ажиллагаа явуулж буй сүүний чиглэлийн үхрийн аж ахуйн эрхлэгчдэд нийт 300,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэхээр төсөл сонгон шалгаруулалтыг зарлаад байна. Аж ахуйн нэгжүүдийн төслийн баримтийг 07 дугаар сарын 01-ний өдөр хүлээн авч шалгаруулалтыг зохион байгуулж, 25-30 сүүний үхрийн аж ахуй эрхлэгчдэд дэмжлэг үзүүлнэ.	
			4.2.2 Гахайн аж ахуй эрхлэгчдэд дэмжлэг үзүүлэх	Дэмжлэг үзүүлсэн аж ахуйн тоо	2-оос доошгүй	0.1 Мал хамгаалах сан	-	Гахайн цогцолбор аж ахуй эрхлэгчдэд 109,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор төсөл сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, шалгарсан нэг аж ахуйн нэгжтэй гэрээ байгуулах ажлыг зохион байгуулж байна.	
	"Монгол мал" үндэсний хөгөлбөрийн 3.2 дахь заалт	4.3. Монгол малын генийн санг хамгаалах, малын нөхөн үржилд биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх ажлын цар хүрээг нэмэгдүүлэх	4.3.1 Малын удмын сангийн үндэсний цогцолбор барих /Дархан-Уул, Хонгор сум/	Малын удмын сангийн үндэсний цогцолбор барих ажлын явц, хувиар	100	0.55 Улсын төсөв	-	<p>Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын нутагт баригдаж буй “Малын удмын сангийн үндэсний цогцолбор”-ын эхний ээлжийн барилга байгууламжийн угсралтын ажил хийгдэж байна. Гүйцэтгэгч “НАБСАН” ХХК нь гэрээний дагуу 2016 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдөр хүртэлх хугацаанд барилга байгууламжийн угсралтын ажлыг дуусгаж, Улсын коммист хүлээлгэн өгөхөөр ажиллаж байна. Барилга байгууламжийн угсралтын ажлын гүйцэтгэл 80.0 хувьтай байна. 2013-2015 онуудад эхний ээлжийн 14 барилга байгууламжинд 10,924,513,171.0 /арван тэрбум есөн зуун хорин дөрвөн сая таван зуун арван гурван мянга нэг зуун далан нэгэн/ төгрөг зарцуулаад байна.</p> <p>2016 онд олгох 609,386,830.0 /зургаан зуун есөн сая гурван зуун наян зургаан мянга найман зуун гучин/ төгрөгийн санхүүжилт хийгдээгүй байна.</p> <p>Цогцолборын байгууламжаас цэвэр усан хангамжийн ажил, цэвэрлэх байгууламж, 4кВ-ын кабель шугамын ажил, 6кВ-ын агаарын ЦДАШ-ийн ажил, гадна холбоо зэрэг ажлын гүйцэтгэл хийгдээгүй байна.</p>	

	"Монгол мал" үндэсний хөгөлбөрийн 3.4 дэх заалт	4.4. Улсын тусгай хэрэгцээнд авах отрын бэлчээрийн талбайн ашиглалтыг сайжруулах, аймаг дундын болон сум дундын отрын бүсийн мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх	4.4.1 Отрын бэлчээр нутгийн хил заагийг тэмдэгжүүлэх, тусгай хэрэгцээний дундын отрын бэлчээрийн судалгаа, мэдээлэл бэлтгэх	Тусгай хэрэгцээнд шинээр авах бэлчээрийн талбайн хэмжээ, мянган га	50 –иас доошгүй	0.05 Улсын төсөв	-	Ховд аймгийн Дарви сумын нутаг дахь улсын тусгай хэрэгцээний аймаг дундын отрын Баян нурууны бүс нутгийн 105,2 мянган га бэлчээрийн хил заагийг тэмдэгжүүлэх ажил гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж, ТНБД-ын 2016 оны А-145 дугаар тушаалаар 38,0 сая төгрөгийн ажил гүйцэтгэх гэрээ байгуулсан. Сангийн яамнаас урьдчилгаа санхүүжилтийг хийгээгүй байгаа тул ажил эхлээгүй байна.	
			4.4.2 Аймаг дундын отрын бэлчээрийг өргөтгөх судалгаа хийх, дүгнэлт гаргах	Үйл ажиллагааны хэрэгжилт, хувиар	100.0			0.02 Улсын төсөв	-
"Монгол мал" үндэсний хөгөлбөрийн 3.3.1 дэх заалт, ЗГҮАХХАХТ-ний 78.9, 168.3 дахь заалт		4.5. Малын гоц халдварт, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, мал сүргийг эрүүлжүүлэх	4.5.1 Малын халдварт өвчинтэй тэмцэх урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	Эрүүлжүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах малын тоо	Давхардсан тоогоор 36.4 сая мал	3.7 Улсын төсөв	3.25	Мал эмнэлгийн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 2016 оны арга хэмжээнд нийтдээ 19 нэрийн халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд давхардсан тоогоор 40,6 сая толгой мал, /үүний дотор бруцеллёзын вакцинжуулалтад 16,6 сая мал/, лабораторийн 22 нэр төрлийн шинжилгээнд 556,7 мянган мал хамруулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. Энэ арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр Биокомбинат ТӨААТҮГ-тай 3.25 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн худалдан авах гэрээ байгуулан ажиллаж гэрээний биелэлтээр бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 60,9 %-тай, орон нутагт бүтээгдэхүүн нийлүүлэлт 40,6 %-тай байна.	

			4.5.2 Гоц халдварт шүлхий өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	Эрүүлжүүлэх арга хэмжээнд хамрагдах малын тоо	Давхардсан тоогоор 8.0 сая мал	3.1 Улсын төсөв	-	Энэ оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн байдлаар гоц халдварт цэцэг өвчнөөс сэргийлэх вакцины 8 удаагийн цуврал 3,5 сая тунг үйлдвэрлэснээс 3,0 сая тунг оронд нутагт хүргэсэн. 2016 оны 06 сарын 14-ний өдрийн байдлаар 2,6 сая малыг вакцинжуулалтад хамруулж дархлаажуулалтын ажил 86,5 хувьтай үргэлжилж байна. Шүлхийн вакцины эхний ээлжийн 1,5 сая тунг 2016 оны 06 сарын 03-ны өдөр хүлээн авч Сүхбаатар, Дорнод, Дорноговь, Ховд, Баян Өлгий аймгийн нийт 47 сумын 2,1 сая толгой мал тарихаар хуваарилан хүргүүлж 2016 оны 06 сарын 05-ны өдрөөс вакцинжуулалтын ажлыг эхлүүлсэн.
			4.5.3 Бруцеллэз өвчинтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	Бруцеллэз өвчний гаралтыг бууруулах хувь	10	2.5 Улсын төсөв	-	Бруцеллэз өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд 2016 онд 16,658.4 мянган мал хамруулахаар төлөвлөж, вакцины зардалд 2569,7 мянган төгрөг, үйлчилгээний хөлсөнд 2531,7 мянган төгрөг, бүгд 5107,7 мянган төгрөг батлагдаж, Биокомбинат ТӨААТҮГ-тай бүтээгдэхүүн нийлүүлэх МЭТШ//БИО/2016-1 дугаар гэрээ байгуулан ажиллаж байна. 2016 онд мал эмнэлгийн арга хэмжээний төсөв санхүүгийн хүндрэлээс шалтгаалан 3,0 сая тунг вакциныг захиалгаас хасах саналыг Биокомбинат ТӨААТҮГ-т хүргүүлж гэрээнд өөрчлөлт оруулсан.
0	ЗГҮАХХАХТ-ний 93 дахь заалт	4.6. Газар тариалангийн техник, тоног төхөөрөмжийг бага хүүтэй, урт хугацаатай зээлээр худалдан авах нөхцөлийг бүрдүүлэх	4.6.1 Шинээр нэвтэрч буй хөдөө аж ахуйн техникийн ашиглалтын талаархи сургалт зохион байгуулах	Техник, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх ажлын явц, хувиар	75.0	10.0 Гадаад эх үүсвэр	7.2	2016 онд ТЭДС-гаас БНХАУ-ын хөнгөлөлттэй зээлийн хүрээнд нийлүүлэгдсэн нийт 2,0 тэрбум төгрөгийн үнэ бүхий 125-165 морины хүчтэй 15 ширхэг тракторыг тариаланчдад 20 хувийн урьдчилгаа төлбөртэй 5 жилийн хугацаатай зээлээр олгоод байна. Мөн зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлэгдсэн нийт 5,2 тэрбум төгрөгийн үнэ бүхий 1035 ширхэг бага оврын тракторыг хөнгөлөлттэй зээлээр олгосон. Засгийн газрын 2016 оны 04 дүгээр сарын 04-ны өдрийн 197 дугаар тогтоолоор Гааль болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөгдөх ХАА-н зориулалттай техникийн жагсаалтыг баталсан. Газар тариалангийн техникийн шинэчлэл 67,0 хувьтай байна.

				Сургалтанд хамрагдсан ажилчдын тоо	90-с доошгүй	0.015 Улсын төсөв	-	Тариаланчдын улсын зөвлөгөөний үеэр газар тариаланд шинээр нэвтэрч буй техникийн бүтээлийн болон шатахуун зарцуулалтын үлгэрчилсэн нормыг ашиглах сургалт зохион байгуулж 50 инженер, техникийн ажилчид хамрагдав. Дэвшилтэд технологид суурилсан хөдөө аж ахуйн техникийн ашиглалт, засвар үйлчилгээний сургалтыг 8 дугаар сард зохион байгуулахаар ХААИС-тай гэрээ байгуулаад байна. Энэхүү сургалтад газар тариалангийн үйлдвэрлэлд ажиллаж буй 50 механикжуулагчийг хамруулна.
1		4.6.2 Улаанбуудайн элит үр үржүүлэх, нөөц бүрдүүлэх	Элит үр үйлдвэрлэлийн хэмжээ, тн	200-аас доошгүй	0.18 Улсын төсөв	-	<p>2016 онд Үр тариа, тэжээлийн таримлын шинэ сорт гаргах, нутагшсан сортын үр үржүүлэх, нөөц бүрдүүлэх зорилгоор “Улаанбуудайн элит үр үржүүлж нийлүүлэх”, “Таримлын сэлгээний оновчтой бүтэц тогтоох, шинэ таримлын элит үр үржүүлж нийлүүлэх” тендерүүдийг зарлан дүгнэж, шалгарсан Дархан-Уул аймаг дахь Ургамал газар тариалангийн хүрээлэнтэй нийт 210 тонн буудайн элит үрийг 180.0 сая төгрөгт, 180 тонн тэжээлийн таримлын элит үрийг 155.0 сая төгрөгт тус тус багтаан нийлүүлэх гэрээ байгуулав.</p> <p>Мөн Монгол орны цаг уурын нөхцөлд тохирсон эрт болцтой ган, өвчинд тэсвэртэй үр тариа, тэжээлийн таримлын шинэ сорт гаргах, нутагшсан сортын үр үржүүлэх зорилгоор төсөл боловсруулан ОХУ-ын Засгийн газрын санхүүжилтээр хэрэгжүүлэхээр төслийг хүргүүлэв. Энэ хаврын тариалалтад зориулан ОХУ-аас 6,5 мянган тонн үрийн буудайг импортоор авч нөөц бүрдүүлж, ТЭДС-аас нийт 345 аж ахуйн нэгжид 12.1 мянган тонн буудайн үрийг 10-30 хувийн урьдчилгаатай зээлээр олгож тариалалтыг төлөвлөсөн хэмжээнээс 15 хувиар ахиу тариалав.</p>	

2	ЗГҮАХХАХТ-ний 93 дахь заалт, “Чацаргана” Үндэсний хөтөлбөр, ҮХЦБ-ын 5.2.1.4.5 дахь зорилт	4.7. Чихрийн манжин тариалж, элсэн чихэр үйлдвэрлэх, чацаргана болон бусад жимсний тариалалтыг нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг бодлогоор дэмжих	4.7.1 Хөрсний үржил шимийг хамгаалах нийлмэл бордоо нийлүүлэх	Үйл ажиллагааны хэрэгжилт, хувиар	100.0	-	-	Тус бүр нь 6 га талбай услах 20 иж бүрдэл усанд хэмнэлттэй, дэвшилтэт жимс жимсгэний дуслын усалгааны төхөөрөмж нийлүүлэх тендер шалгаруулалт зохион байгуулж байна. Жимс, жимсгэнэ тариалах сургалтыг Хөвсгөл аймагт, жимс жимсгэнэ боловсруулах сургалтыг Улаанбаатар хотод зохион байгуулав.
				Нийлүүлсэн бордооны хэмжээ, тн	5000-аас доошгүй	8.9 Гадаад эх үүсвэр	-	2016 онд Япон Улсын Засгийн газрын хүнсний буцалтгүй тусламжийн КР1 төслийн хуримтлалын хөрөнгөөр 7,9 мянган тонн нийлмэл бордоог нийлүүлж, тус эрдэс бордооны үнийн 60 хувийг хөнгөлөн тариалан эрхэлдэг 378 аж ахуйн нэгж, иргэнд 7,8 мянган тонныг олгов.
Зорилт 5.Экспортыг нэмэгдүүлэх, импортыг орлох бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.								
3	ЗГҮАХХАХТ-ний 76 дахь заалт	5.6. Хоногт 2-5 тонн сүү хөргөх хүчин чадалтай хөргөлтийн төвүүдийг байгуулах	5.6.1 Сүүний үйлдвэрүүдэд тоног төхөөрөмж нийлүүлэх	Байгуулах хөргөлтийн төвийн тоо	50.0	2.4 Гадаад эх үүсвэр	-	БНХАУ-ын Засгийн газрын экспортын зээлийн хөрөнгөөр 4,1 сая ам.долларын өртөгтэй “Сүүний хөргөлтийн төвийн техник, тоног төхөөрөмж худалдан авах” хэлэлцээрийн дагуу 2014 оны 01 сарын 07-ны өдөр “Сүүний хөргөлтийн төвийн тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, машин механизм худалдан авах гэрээ”-г байгуулсан. Үүний хүрээнд 2015 оны 02 дугаар сард Хятадын ЭКЗИМ банкны удирдлагууд гэрээг үргэлжлүүлэх эсэх талаар Сангийн яам, ХХААЯ-ны удирдлагуудтай уулзалт зохион байгуулсан ба “Сүүний хөргөлтийн 50 төвийг хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр манай аж ахуйн нэгжүүд авах боломжгүй” гэсэн саналыг манай талаас өгсөн. Иймд “Зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төслүүдийн тухай” Засгийн газрын 2015 оны 07 дугаар сарын 27-ны өдрийн 309 дүгээр тогтоолоор дээрх хөрөнгийн эх үүсвэрийг Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих төсөлд зарцуулахаар зориулалтыг өөрчилсөн.

Зорилт 12.Хөдөөгийн хөгжлийг дэмжиж, хүн амын амьдрах орчныг сайжруулна.

4	Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлогын 3.1.6 дахь заалт	12.2. Малчдыг нийгмийн даатгалд хамрагдах, малаа даатгуулах сонирхлын хөшүүргийг бий болгох	12.2.1 Малчдыг нийгмийн даатгалд хамрагдах, малаа даатгуулах сонирхлын хөшүүргийг бий болгох	Нийгмийн даатгалд хамрагдах малчдын тооны өсөлт, хувиар	10	-	-	Улсын бүртгэлийн статистикийн ерөнхий газрын мэдээгээр 2015 онд 10,3 мянган өрх даатгалд хамрагдаж, нийт мал бүхий өрхийн 4,8 хувь нь даатгалд хамрагдаад байна.
				Индексжүүлсэн даатгалд хамрагдах малын тооны өсөлт, хувиар	10	-	-	Малын индексжүүлсэн даатгал төслийн мэдээгээр 2015 онд 2,7 сая толгой малыг хамруулж, оны эхний малын 5,1 хувийг эзэлж байна.
5	Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлогын 2.3.1 дэх заалт	12.3. Малчдыг орон нутагтаа тав тухтай ажиллаж, амьдрах нөхцөлөө бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, ХАА-н биржийн арилжаан дахь оролцоог нэмэгдүүлэх	12.3.1 Малчдыг орон нутагтаа тав тухтай ажиллаж, амьдрах нөхцөлөө бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, ХАА-н биржийн арилжаан дахь оролцоог нэмэгдүүлэх	ХАА-н биржийн арилжаанд оролцох малчдын тооны өсөлт, хувиар	15.0-аас доошгүй	-	-	<p>Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, малчид, иргэдийг орон нутгаас биржийн арилжаанд оролцох боломжоор хангах зорилгоор Өмнөговь аймгийн “Хотол таван эрдэнэ хоршоо”-той хамтран биржийн арилжааг 2016 оны 02 дугаар сарын 22-ны өдөр амжилттай зохион байгуулсан.</p> <p>АХБ-ны санхүүжилтээр хэрэгжих ”Хөдөө аж ахуй, хөдөөгийн хөгжил төсөл”-д Хөдөө аж ахуйн түүхий эдийн биржийн олон улсын түвшний арилжаа, клиринг - төлбөр тооцооны системийг нэвтрүүлж, орон нутгаас биржийн арилжаанд онлайнаар оролцох боломжийг бүрдүүлэх, Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжаанд оролцогчдын чадамжийг нэмэгдүүлэх зэрэг бодлогын асуудлаар санал боловсруулж хүргүүлсэн.</p> <p>Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжаанд оролцох малчдын хоршоодод 150,0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийн дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийн төслийг боловсруулж байна.</p>

6	ЗГҮАХХАХТ-ний 93 дахь заалт	12.4. Хүлэмжийн аж ахуйн тоо, хэмжээг нэмэгдүүлж, таримлын нэр төрлийг олшруулах	12.4.1 Монголд улсад ашиглах хүлэмжний стандарт боловсруулах, хүлэмжийн аж ахуй эрхлэгчдийн борлуулалтыг дэмжих арга хэмжээ	Үйл ажиллагааны хэрэгжилт, хувиар	100.0	0.02 Улсын төсөв	-	Монгол Улсад ашиглах өвөл, зуны хүлэмжийн стандарт боловсруулах 23,0 сая төгрөгийн төсөвтэй зөвлөх үйлчилгээний тендер шалгаруулалт зохион байгуулж үнэлгээ хийж байна.
7			12.4.2 Иргэдийн хүнсний ногооны хангамжид зориулсан хүлэмж барих, худаг гаргах /Увс, Улаангом сум/	Үйл ажиллагааны хэрэгжилт, хувиар	100.0	0.15 Улсын төсөв	-	Хүлэмж, зоорь байгуулах аймаг, орон нутгийн эзэмшлийн газрын координатыг Увс аймгаас ирүүлэггүй байгаа тул тендер шалгаруулалтыг зарлаагүй байна.
8	ЗГҮАХХУАТ-ний 34.2, 146.5 дахь заалт	12.6. Монгол мал хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийг хөгжүүлэх хүрээнд хоршоодыг дэмжиж бүх сумдад мал аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эд бэлтгэх үндэсний сүлжээ бий болгох	12.6.1 Монгол мал хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийг хөгжүүлэх хүрээнд хоршоодыг дэмжиж бүх сумдад мал аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эд бэлтгэх үндэсний сүлжээ бий болгох	Үйл ажиллагааны хэрэгжилт, хувиар	100.0	-	-	Хөдөө аж ахуйн хоршоодын чадавхийг сайжруулах зорилгоор “Ногоон алт” хөтөлбөр, “Зах зээл ба бэлчээрийн удирдлагын хөгжил” төсөлтэй хамтран орон нутагт хоршоодын удирдлага, менежерүүдийн сургалт-семинар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. АХБ-ны санхүүжилтээр хэрэгжих “Хөдөө аж ахуй, хөдөөгийн хөгжил төсөл”-д Хөдөө аж ахуйн түүхий эд бүтээгдэхүүний баталгаат агуулах, боловсруулах цех, үйлдвэрийг бүсчилэн байгуулах, түүхий эдийн боловсруулалт, савлалт хадгалалт, тээвэрлэлтийн үе шатуудад байгальд халгүй арга технологи нэвтрүүлэх, Хөдөө аж ахуйн түүхий эдийн биржийн олон улсын түвшний арилжаа, клиринг- төлбөр тооцооны системийг нэвтрүүлж, орон нутгаас биржийн арилжаанд онлайнаар оролцох боломжийг бүрдүүлэх, Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжаанд оролцогчдын чадамжийг нэмэгдүүлэх зэрэг бодлогын асуудлаар санал боловсруулж хүргүүлсэн.

9	ЗГҮАХХҮАТ-ний 72.6, 240.2 дахь заалт	12.7. Бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, бэлчээр сэргээх, малын тэжээл бэлтгэх иргэдийн санаачилгыг дэмжих төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх	12.7.1 Тал хээрийн бэлчээрт хөнөөл учруулж буй үлийн цагаан оготной тэмцэх арга хэмжээ	Бэлчээрийн талбай мян.га	400.0-аас доошгүй	1.2 Улсын төсөв	0.1156	Тал хээрийн бэлчээрт хөнөөл учруулж буй үлийн цагаан оготной тэмцэх ажлыг 2016 онд 11 аймгийн 525.0 мянган га талбайд гүйцэтгэхээр шийдвэрлэж, холбогдох аймгуудын Хүнс, хөдөө аж ахуйн газартай гэрээ байгуулан хэрэгжилтийг зохион байгуулж байна. Арга хэмжээг зохион байгуулахад шаардагдах нийт 664,0 сая төгрөгнөөс эхний ээлжинд 70 хувийг санхүүжүүлэх бөгөөд хүсэлтээ холбогдох баримт бичгийн хамт Сангийн яаманд хүргүүлээд байна. 2015 оны гүйцэтгэсэн ажлын санхүүжилтийг энэ оны төсөвт суулгаж нийт 115,6 сая төгрөгийг олгосон.
0			12.7.2 Өндөр уулын бэлчээрийн ургамалд хөнөөл учруулж буй царцаатай тэмцэх арга хэмжээ	Бэлчээрийн талбай мян.га	100.0-аас доошгүй	0.6 Улсын төсөв	0.242	Өндөр уулын бэлчээрт хөнөөл учруулж буй царцаатай тэмцэх ажлыг 2016 онд 3 аймгийн 67.4 мянган га талбайд гүйцэтгэхээр шийдвэрлэн холбогдох аймгуудын Хүнс, хөдөө аж ахуйн газартай гэрээ байгуулан бэлтгэл ажлыг хангаж байна. Царцаатай тэмцэх ажилд шаардагдах 13000 литр ургамал хамгаалах бодисыг тендерийн гэрээгээр худалдан авч орон нутагт хуваарилан хүргүүлсэн. Үүнд шаардагдах нийт 157,0 сая төгрөгийг санхүүжүүлэх хүсэлтээ холбогдох баримт бичгийн хамт Сангийн яаманд хүргүүлээд байна. 2015 оны гүйцэтгэсэн ажлын санхүүжилтийг энэ оны төсөвт суулгаж нийт 242,0 сая төгрөгийг олгосон.
1			12.7.3 Эрчимжсэн мал аж ахуй эрхлэгчдийн таримал тэжээл тариалах ажлыг өргөжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	Дэмжлэг үзүүлсэн аж ахуйн тоо	5-аас доошгүй	0.35 Мал хамгаалах сан	-	Эрчимжсэн мал аж ахуй эрхлэгчдийн таримал тэжээл тариалах ажлыг өргөжүүлэхэд 300,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэхээр төсөл сонгон шалгаруулалтыг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан зарлаж, аж ахуйн нэгжүүдийг бүртгэж байна.
2			12.7.4 Сайн чанарын тэжээлийн үр бэлтгэхэд дэмжлэг үзүүлэх	Дэмжлэг үзүүлсэн аж ахуйн тоо	5-аас доошгүй	0.15 Мал хамгаалах сан	-	Сайн чанарын тэжээлийн үр бэлтгэхэд зориулж 150,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэхээр төсөл сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, шалгарсан нэг аж ахуйн нэгжтэй гэрээ байгуулахаар ажиллаж байна.